

DOSSIER INFORMATIU SOBRE ELS MOCADORS SOLIDARIS DE LES FESTES DE MAIG

ECONOMIA SOCIAL

COMERÇ JUST

BANCA ÈTICA

CONSUM RESPONSABLE

Enguany els mocadors de la Festa de Maig de Badalona s'han confeccionat amb criteris d'economia social en un centre especial de treball, la Fundació Privada Gaspar de Portolà (Barcelona).

Badalona, a través de la compra del mocador de les Festes de Maig, vol participar en altres formes d'entendre i practicar l'economia i el consum per fer-los més ètics i responsables.

En anys anteriors el mocador s'havia fet seguint els criteris de comerç just internacional; enguany s'ha confeccionat en un centre especial de treball que dona ocupació a persones discapacitades. Tant abans com ara el teixit del mocador procedeix de països del Sud.

El mocador vol ser una eina de sensibilització sobre el comerç alternatiu al model tradicional.

ECONOMIA SOCIAL

L'economia social recull les activitats d'un conjunt d'empreses i organitzacions productives que responen a uns principis solidaris i de justícia social, com ara la lliure adhesió, la democràcia interna, els guanys limitats i el respecte a la dimensió humana en les seves actuacions.

L'economia social representa una alternativa per corregir els efectes socioeconòmics generats per la disfunció del mercat, que concilia l'interès per al ciutadà-consumidor i la justícia social.

L'economia social pot integrar diversos tipus d'empresa:

- societats laborals el capital de les quals és dels treballadors
- mutualitats de previsió social, inserides en l'economia no mercantil
- cooperatives inserides a l'economia de mercat, amb estructures i funcionament democràtics
- fundacions amb patrimoni al servei de l'interès general
- centres especials de treball que formen i donen feina a persones amb discapacitat intel·lectual i/o física
- empreses d'inserció per a la integració de persones en risc d'exclusió

Principis i normes internes de conducta de l'economia social:

- Tenen processos de decisió democràtics en contraposició al sector privat capitalista on preval el principi d' "una acció és igual a un vot".
- Donen primacia a les persones i al treball sobre el capital a l'hora de repartir els beneficis.
- Tenen la finalitat de servir els membres o la col·lectivitat. El benefici econòmic no és un fi en si mateix, sinó un objectiu intermedi.
- Defensen i apliquen els principis de solidaritat i responsabilitat dels membres.
- Tenen autonomia en la gestió. Disposen d'òrgans propis de govern i no són controlades per entitats externes.
- Apliquen la majoria dels excedents per assolir objectius a favor de l'interès general, els serveis als membres i el desenvolupament sostenible.
- Tenen caràcter privat. Són entitats institucionalment separades del sector públic.
- Respecten els drets laborals i socials dels treballadors d'aquestes organitzacions.

Resultats:

- La promoció dels principis de solidaritat i compromís de les persones en un procés de ciutadania activa i implicació en la comunitat.
- La generació d'ocupació de qualitat i una millora en la qualitat de vida dels treballadors.
- El desenvolupament local i la cohesió social.
- El foment de la democràcia i la generació de capital social.
- La contribució a l'estabilitat i al pluralisme dels mercats econòmics.

Es parla així d'una cultura empresarial amb vocació de gestió participativa i democràtica, de defensa i aplicació dels principis de solidaritat i responsabilitat i amb un comportament millor que no pas el de les empreses tradicionals en termes de responsabilitat social.

Altres noms (*tercer sector, tercer sector solidari, sector voluntari, sector no lucratiu, sector solidari, economia solidària, iniciativa social, etc.*) designen realitats molt properes sempre referides al desenvolupament social i econòmic no excloent.

Prenen rellevància dues formes d'empreses d'economia social que generen ocupació i sostenibilitat, a més d'incrementar l'autoestima personal i professional dels seus membres:

Centres especials de treball: La plantilla d'aquestes empreses està constituïda pel major nombre possible de persones discapacitades que permeti que aquestes empreses tinguin capacitat productiva. El nombre de persones discapacitades no pot ser inferior al 70% respecte al total de treballadors.

Aquestes empreses, tenen una funció fonamental d'integració social mitjançant una feina estable i remunerada que facilita la independència econòmica d'aquest col·lectiu.

Empreses d'inserció: Són empreses que no es troben al marge dels processos convencionals de l'economia, perquè produeixen béns i serveis i són rendibles i competitives, però el seu valor afegit a la rendibilitat econòmica és la rendibilitat en els aspectes socials, doncs els beneficiaris deixen de ser persones passives i dependents.

Els destinataris són persones en situació de greu risc d'exclusió social, és a dir, que estan a l'atur o bé tenen dificultats per integrar-se en el mercat de treball ordinari, tot i que formen part d'alguns dels col·lectius que reben rendes mínimes d'inserció: desocupats de llarga durada, interns de centres penitenciaris i exreclusos en situació de desocupació, minories ètniques, immigrants, persones amb càrregues familiars no compartides, etc.

COMERÇ JUST

El comerç just és una forma alternativa de comerç que té com a objectiu canviar les relacions comercials entre els països rics del nord (els consumidors) i els països empobrits del sud (els productors). Comporta una relació comercial basada en el diàleg, la transparència i el respecte mutu, que busca més igualtat en el comerç internacional. Contribueix al desenvolupament sostenible, proporciona unes condicions comercials millors i assegura els drets dels productors i dels treballadors.

L'adquisició del mocador de les Festes de Maig d'anys anteriors seguia criteris de comerç just.

Principis generals del comerç just

Els principis del comerç just són els següents:

- Treballar prioritàriament amb els productors i els treballadors més desafavorits per facilitar-los una sortida de la situació de vulnerabilitat en la qual es troben i arribar a l'autosuficiència econòmica.
- Capacitar els productors i els treballadors com a participants actius de les pròpies organitzacions.
- Tenir un paper més destacat en l'escenari mundial per aconseguir més justícia en el comerç internacional.
- Assegurar als treballadors un salari digne
- No acceptar pràctiques d'explotació infantil
- Assegurar la igualtat entre homes i dones
- Fomentar projectes de desenvolupament solidari en benefici de la comunitat
- Ser respectuosos amb el medi ambient
- No privilegiar els cultius d'exportació en perjudici dels cultius de consum local necessaris per a la població
- Treballar en el marc d'estructures democràtiques

A banda del desenvolupament econòmic que representa el comerç just de productes, també es desenvolupen accions de formació professional i personal per poder incidir tant en l'àmbit personal com en l'entorn comunitari mitjançant el finançament de programes de nutrició infantil, de salut i educació.

BANCA ÈTICA

També coneguda com a *banca social*, *banca sostenible*, *banca alternativa* o *banca responsable*. És un tipus d'entitat financera que combina els efectes socials i mediambientals amb la rendibilitat econòmica de les entitats financeres convencionals. Les finances ètiques ofereixen productes financers amb un rendiment econòmic, però, a diferència de la banca convencional, permeten participar a l'inversor en les decisions referents a la destinació dels seus estalvis perquè no entrin en contradicció amb els seus valors.

També, a diferència de la resta de la banca convencional, la banca ètica manté una naturalesa social dels projectes que finança, un filtre ètic de les empreses en les quals inverteix i, sobretot, transparència, ja que no inverteix en empreses relacionades amb el tràfic d'armes, l'explotació laboral, la destrucció del medi ambient...

Les finances ètiques es caracteritzen per donar suport a projectes amb un alt contingut social o mediambiental: energies renovables, ocupació laboral de persones discapacitades, desenvolupament de projectes al Tercer Món, educació, etc.

Aquest tipus de banca també es caracteritza per concedir microcrèdits. A més, dona respostes a les persones excloses del sistema financer, tant des del punt de vista de l'estalvi com des del punt de vista del crèdit. Ofereix préstecs o crèdits a aquelles persones que tenen un projecte empresarial viable i amb continguts socials, malgrat que no tinguin garanties patrimonials o avals.

EL CONSUM RESPONSABLE

Lligat a la promoció del concepte i les bones pràctiques del comerç just i l'economia social i solidària hi ha el consum responsable.

Davant d'una societat que afavoreix el consumisme i el fet d'utilitzar i llençar immediatament un producte, aquest moviment promou la responsabilitat a l'hora d'utilitzar els productes i es basa en un consum ètic, que introdueix valors com a variant important per consumir o optar per un producte i en què es paga el que és just pel treball realitzat, tant a les persones dels altres països com a les persones del nostre àmbit local.

